



Braci Załuskich

Dzielnice: Żoliborz

Osiedla:

Atrybuty:

Rok utworzenia nazwy: 1961

Opis

Andrzej Stanisław Kostka (1695-1758) i **Józef Andrzej** (1702-1774) Załuscy - założyciele pierwszej w Rzeczypospolitej biblioteki publicznej.

Starszy był doktorem praw obojga, kanclerzem wielkim koronnym a od 1723 roku kolejno biskupem płockim, łuckim, chełmskim, by w 1746 roku objąć kapitułę krakowską. Objął też wówczas obowiązki kanclerza Akademii Krakowskiej. Zmarł w Krakowie.

Młodszy kształcił się w Paryżu i Krakowie, święcenia kapłańskie uzyskując w 1719 roku. Cztery lata później objął kanonię krakowską a w 1728 roku został referendarzem wielkim koronnym. W Warszawie osiedlił się na dobre w 1742 roku i zamieszkał w Kamienicy Balcerowskiej przy ul. Nowomiejskiej 3. Po śmierci brata przejął obowiązki biskupa krakowskiego, jednak w 1767 roku został zesłany na pięć lat do Kaługi. Zmarł w Warszawie.

Obaj byli zapalonymi bibliofilami a ich ogromny zbiór zapoczątkowały kolekcje Jana III Sobieskiego i prymasa Jędrzeja Leszczyńskiego. W latach 1722-1727, działając jako fundacja, zakupili i wyremontowali trzy kamienice przy ul. Jezuickiej 4, gdzie utworzyli szkołę jezuicką, zwaną "Gimnazjum Zaluscianum". Książki trzymali w zakupionym doraźnie Marywilu, jednak już w 1736 roku przenieśli je do zakupionej specjalnie na bibliotekę i wyremontowanej kamienicy Daniłowiczów (zwanej później szumnie pałacem ze względu na 29 dostępnych sal). 3 VIII 1747 roku przekazali tam do użytku publicznego bibliotekę liczącą 180000 druków, 10000 rękopisów, tysiące map, atlasów oraz sztychów. W 1753 roku Andrzej zapisał testamentem na rzecz księżniczki jej siedzibę, trzy pałace: przy Kapucynach, na Krakowskim Przedmieściu oraz na Pradze, dwie kamienice przy siostrach Karmelitankach, dobra w Falentach i Okęciu oraz ufundował przyznawany corocznie złoty medal za napisanie najlepszej rozprawy naukowej.

1903.01.01 - 1919.10.31 byli patronami ulicy w Śródmieściu - odchodzącej od ul. Kapucyńskiej na północ, równoległej do Miodowej.

Ciekawostki

Stan obecny:

Osiedle bloków Sady Żoliborskie. Zbudowane w latach 1960-73 wg proj. Haliny Skibniewskiej, uważane za jedno z najładniejszych w Polsce Ludowej. Stanęły tu 24 bloki, które przyjeżdżały oglądać wycieczki i delegacje z całego kraju.

Data nadania nazwy: 1961.11.24.
